

Vardagskemikalier är ett hot mot folkhälsan

Det här är en verklig historia om kemikalieöverkänsliga Carol, i filmen SAFE från USA, som reprissändes 2006-12-23. Carol är en av många miljoner människor i världen som drabbats av kemikalie och doftkänslighet. Jag har med det här materialet från filmen SAFE och egna kommentarer en möjlighet att framställa och belysa problematiken kring doft och kemikaliekänsligas problem i våra samhällen.

Filmens dramatiska början: Carol är ute och kör på en stor genomfartsled med mycket trafik. Hon råkar hamna bakom en lastbil som spyr ut mycket dieselavgaser. Utan möjlighet att köra om den framförvarande lastbilen får hon ta emot mycket avgaser från lastbilen med påföljd att hon får svåra andningsproblem och mycket hosta. Carol viker av från den stora vägen och in på ett garage som ger henne avskildhet från de avgaser som utlöste hennes andningsproblem. Så småningom normaliseras hennes tillstånd och hon kan återuppta den avbrutna färden.

Carols man Greg, har en affärsmiddag med Carol och några affärsbekanta. Carol ser ut att inte vara medveten om sin omgivning och ser ut att sova sig genom hela tillställningen. Carols man ser det här som något som måste undersökas av en läkare. Greg: Carol, du är bara överansträngd antar jag. Min läkare kan skriva ut något åt dig.

Läkarundersökningen, Läkaren: Jag hittar inget fel Carol, fränsett lättare utslag och nästäppa. Du ska få lite salva och något avsvällande, men jag vet inte vad jag mer kan göra.

Carol: Jag har känt mig stressad på sistone. Det gör att jag blir trött. Läkaren: Det är inte ovanligt. Du tar väl inga droger?

Carol: Nej, jag använder inga droger och jag dricker inte. Jag är inte ens förtjust i kaffe. Jag är bara mjölkmissbrukare. Men sen har jag börjat äta frukt.

Läkaren: Sluta att äta frukt, det du behöver är protein. Medan du ändå håller på, försök att undvika mjölkprodukter. Mjölk är inte bra för matsmältningen. Vi ses om ett par veckor. Det är ingen fara med dig.

Mina egna kommentarer: När sjukvården belastas med dylika problem verkar det i vissa fall vara svårt att finna de rätta lösningarna. Anmärkningsvärt är också att en läkare ger rådet att undvika all frukt. Frukt har så många nyttiga komponenter där många antioxidanter ingår att det är mycket omedicinskt att råda en patient att inte äta dessa naturliga råvaror som har så många stärkande egenskaper. Carol blev också rådd att inte dricka mjölk överhuvudtaget. Då ställer jag mig frågan hur kan man som läkare utan att ha gjort erforderliga allergitester ställa dessa krav till sin patient. Jag hade förstått läkarens krav om Carol hade varit laktosintolerant och att en allergitest hade visat på detta. Följden blir att läkarkåren famlar i mörkret och medicinerar sina patienter på helt felaktiga grunder. Då kan det här innebära att patienter får symptom som i sin tur skall medicineras bort med ytterligare medicin som kan bli en övermedicinering som kan

skapa ytterligare symptom. Det blir alltså så att man medicinerar åkommor som har framkallats av mediciner för att läkaren i första hand inte har kunnat ställa rätt diagnos. Det är i mångt och mycket en gissningslek för många läkare eftersom de känner att de måste göra något även om det kan bli fel. Många läkare lägger också mycket prestige i sitt agerande när de hanterar sina patienter. Följden kan då bli att man inte erkänner sin otillräcklighet som kan kräva att ärendet remitteras vidare. Den här problematiken är inte specifik för USA, den skiljer sig inte mycket från det som finns i Sverige

Carols besök hos hårfrisörskan: Carol har plötsligt fått för sig att göra en permanent, förutom de redan beställda tjänsterna hos frisörskan. Permanenten genomfördes med alla de attribut som en sådan åtgärd kräver. Carols hår behandlas med kemiska substanser som också bestrålas av värmeslingor från huven som sätts över hennes huvud. **Min egen kommentar:** Denna metod är alltså en beprövad metod som aldrig har ifrågasatts. Följden av detta blir att de kemikalier som applicerats i Carols hår också blir till lättflyktiga ångor som även med lätthet förs in med hennes inandningsluft. Dessutom gör värmeslingorna att porerna i hårbotten öppnas upp så att kemikalierna lättare tränger in i huden. Helt plötsligt får Carol näsblod. Kunde det vara så att Carol utsattes för en kemisk chock på frisersalongen som utlöste hennes näsblod.

Mina egna kommentarer: Eftersom Carol är mycket känslig för kemikalier är hennes överkänslighet en mycket stor belastning för henne. Exempelvis visas det i hennes kontakt med sin man när hon reagerar på dofter som hennes man har sprejat på sin kropp som exempelvis hårspray, rakvatten och deodoranter. Det är också viktigt att komma ihåg att de dofter som sprejas, hårspray, deodoranter, rakvatten och parfymer av olika slag är det som är farligast för doftkänsliga med tanke på att det tas upp av känsliga luftvägar relativt snabbt. När det gäller vissa krämer har det också i en del fall negativa effekter men har en fördröjning eftersom det inte har den snabba effekten som sprayerna har. Carol och hennes man kramas strax efter att han har sprayat sig med diverse dofter i badrummet. Då får Carol plötsligt ett allergiskt anfall med hosta och andningsproblem.

Carol hos läkaren: Carol, du är frisk som en nötkärna. Din hälsa har faktiskt förbättrats något sen sist. Det är bara ett förslag, men du ska kanske konsultera någon. Jag vet en mycket bra läkare som är mer inriktad på stressrelaterade sjukdomar. Greg: En psykiatriker? Läkaren: Ja.

Mina egna kommentarer: De är lika fantastiska i USA som i Sverige när de inte kan hantera problemen medicinskt. Då är det plötsligt en stressrelaterad eller psykosomatisk åkomma som patienten lider av. Läkare talar hellre om psykiska störningar och avvikelser när man inte klarar av att ge rätt medicinsk diagnos. Ofta betecknas de här patienterna som oklara, förvirrade och tankestörda och dåligt anpassade till verkligheten. Dessa diagnoser förpassar patienterna till en verklighetsfrämmande och omedicinsk verklighet som förlänger lidandet och många gånger förstärker sjukdomsbilden som patienten har hamnat i.

Carol befinner sig på ett födelsekalas tillsammans med sina väninnor då hon plötsligt får ett allergiskt anfall med hosta och svåra andningsbesvär.

Carol såg ett anslag på gymmet som handlade om miljön och hur man ser på luften vi andas och om man har trötthetssyndrom. Därför beslutade hon sig för att skriva till dem som gjort utskicket och skrev följande: Jag heter Carol White och bor i Södra Kalifornien. Jag såg ert anslag och skriver nu för att berätta om mig själv. Den senast tiden har jag inte mått riktigt bra och hoppas att er organisation kan hjälpa mig. Jag kommer från Texas men har bott i Los Angeles merparten av mitt liv. Jag hade astma som barn, men det var aldrig nåt handikapp för mig. Jag har alltid tyckt att jag har haft en rätt normal uppväxt och att jag har varit frisk. Men de senaste månaderna har det förändrats. Jag har börjat känna mig sjuk.

Helt plötsligt när Carol vilar i sängen i hemmet får hon plötsligt ett hysteriskt anfall där hon undrar var hon befinner sig. De psykiska störningarna gör sig påmind på ett mycket starkt sätt.

Carol befinner sig i en föreläsningssal tillsammans med andra miljöintresserade och miljöskadade människor när en videofilm spelar upp en man som berättar om olika miljöproblem som börjar sålunda: Ni är olika gamla och har olika bakgrund, men alla har ni en sak gemensamt, märkliga, oupphörliga krämpor. Ni kan inte laga mat, för ni blir sjuka av gasen från spisen. När ni åker bil känns det som om ni kvävs av avgaserna. Familj och vänner säger att ni överreagerar, att ni inbillar er. Men symptomen förvärras. Trötthet och nedstämdhet övergår i migrän, blackout och regelrätta anfall. Om det här låter bekant, så är ni inte ensamma. Ni tillhör sannolikt den snabbt växande grupp människor som lider av miljösjukdomar. Det innebär, av ännu okända skäl att den naturliga toleransen mot vanliga ämnen brutits ner. Vanligen till följd av någon form av kemisk exponering. I dag finns 60000 kemikalier i dagligt bruk, men bara tio procent testas för sin toxiska inverkan på människor. Det här är en sjukdom man får av miljön
”ENVIRONMENTAL ILLNESS”

Carol förklarar för sin man vad mötet innebar, nämligen: Man kan bli sjuk av bilavgaser, insektspray och liknande. Greg: Föreningar, menar du? Carol: Det handlade mer om folk som blir sjuka av kemikalier. Greg: Tror du att det här är en orsak till att du har varit sjuk. Carol: Jag vet inte varför.

Nu äntligen sker det en pricktest som skall utröna vad för slags allergi Carol reagerar på. Läkaren: Vi testar nu ett 50-tal ämnen för att fastställa vad din neutraliseringsdos skall bestå av. Neutralisering/provokation är ett hjälpmedel i reningsprocessen. Men det är bara ett hjälpmedel. Läkaren gör i ordning en neutraliseringsdos. Nu noteras förändringarna i bland annat puls. Nu noteras hjärtklappning och svår vända i kombination med en puls på 104 slag, rodnad, rosslingar och viss svullnad i munnen. Carol, du reagerar kraftigt på mjölk. Det är ingen fara. Läkaren förklarar reaktionen: Vi kan sätta på och slå av det men vi kan inte bli av med det.

Carol samtalar med sin väninna: Vid pricktestet visade citrusfrukter ett negativt svar. Alltså fanns det inte någon anledning till oro när det gäller den här biten som hennes mans husläkare varnat för. Carol trodde själv vid ett tidigare tillfälle att hon var allergisk mot apelsiner. Men så kom hon ihåg att **apelsinerna legat i en påse tillsammans med Gregs tidningar. Tidningar och trycksvärta den kombinationen var alldeles uppenbar för henne nu och visade på en kemisk reaktion som hon reagerade på.** Väninnan: menar du det? Carol: Jag vet att det är så och det är väldigt jobbigt. Jag kan inte använda smink längre. Det sticker i ögonen och jag blir dålig av det. Och vår nya soffa, du vet? Den är full av gifter, eftersom jag reagerar i närheten av den också.

Min kommentar: Att Carol reagerar mot något som finns i soffan kan vara att textilierna kan vara preparerade med flamskyddsmedel. Flamskyddsmedel har visat sig innehålla ämnen som gör att kemikalieöverkänsliga reagerar mycket starkt vid kontakt.

Dessutom står det följande att läsa om flamskyddsmedel på Google: **Bromerade flamskyddsmedel** är kemikalier som används i produkter som kan vara brandfarliga, såsom plaster, **TEXTILIER**, och elektronisk utrustning. **Flamskyddsmedel räknas till de svårnedbrytbara miljögifterna.** Bromerade flamskyddsmedel har liknande kemisk struktur som **kända miljögifter såsom PCB och DDT.** Alla dessa kemikalier är organiska och fettlösliga, vilket gör dem ännu miljöfarligare; organismer tar nämligen upp dessa lättare än vattenlösliga kemikalier.

Miljöbelastningen. vad är det och vad kan man göra för att minska den? Vad är den totala belastningen? I vår kemikaliefyllda värld omges vi av orenheter. Alla utsätts vi ständigt för ett visst mått av orenheter. Det är din belastning: Den maximala mängd gifter din kropp tolererar. För de flesta är den rätt stor, men inte för de kemikalieöverkänsliga. Därför måste vi avlasta. Vi börjar om från noll och bygga upp belastningen igen, ämne för ämne. Målet är rening och det säkraste och snabbaste sättet är att fasta. Fastan kan vara i upp till fem dagar, beroende på person. Och följas upp av rotationsdieten eller introduktionsdieten. Båda skyddar systemet medan födoämnen återinförs. Du skall utesluta födoämnen som innehåller mögelantigener. Bröd, ost, alkohol, ketchup, vinäger, majonnäs, senap, kaffe och choklad. .

Mögel frestar på immunförsvaret, även om man inte är intolerant. Under avlastningen ska du anpassa levnadsvillkoren på lämpligt vis.

Säkra kroppar behöver en säker miljö att leva i. Det finns sunda alternativ till nästan alla giftiga produkt-gaser och ventilationssystem. Men du måste själv hitta dem.

Carol befinner sig på kemtvätten när skadedjursbekämpare sprutar insektsmedel i lokalen där Carol befinner sig. Carol får sin absolut allvarligaste allergichock, en allergi som blir en akutresa till sjukhuset eftersom hennes värden är mycket svåra. **Min egen kommentar:** Insektsmedel innehåller mycket starka bekämpningsmedel som människor med kemisk överkänslighet kan reagera mycket kraftigt på. Man skall

ej heller bespruta annat än i tomma lokaler som efter besprutning skall vädras ut mycket omsorgsfullt under en viss tid. Vid besprutningen fanns det textilier som var upphängda efter kemtvätt.

Kontaminerades dessa textilier av växtgiften? Kunde något av dessa plagg utlösa en allergisk reaktion hos ytterligare någon som också kunde vara kemiskt överkänslig?

Carols läkare säger följande när han besöker hennes sjukbädd: Carol, du har inte intagit någon ovanlig mat, ingen medicin, inga känslomässiga påfrestningar har du råkat ut för som har kunnat utlösa detta. Kan du komma på något annat som kan vara orsaken till det här? Du menar alltså att det enbart beror på bekämpningsmedlet som du utsattes för i kemtvätten. Carol: Jag har en kemisk överkänslighet. Läkaren: rent medicinskt kan man inte belägga att det handlar om att immunförsvaret brutit samman. Om din psykiatriker inte kan erbjuda--- Greg: Tänk efter. Varför började läppen blöda? Vad gjorde att du började blöda? Carol: Jag vet inte. Kemikalierna!

Carol får se ett TV-program som handlar om en ideell verksamhet ägnad den läkande människan från Wrenwood Center i Albuquerque, ett rehabiliteringscenter med Peter Dunning som dess chef. Carol beslutar sig för att undersöka möjligheterna om att få rehabiliteras på centret. Carol får ett positivt svar och är snart en av patienterna på centret. Carol går igenom centrets olika faser för att vederkvicka sin själ och bygga upp sitt självförtroende och sitt dåliga immunförvar.

Under sin vistelse på centret kommer Carols man och hans son på besök. Även efter en tid på centret fanns en stark kemikalieöverkänslighet som visade sig vara mycket stark eftersom det inte gick att kramas eftersom Carol ytterligare en gång möttes av kemikalier som hennes man visade sig bära på och som gav henne ytterligare en påminnelse om att hennes man fortfarande utgjorde ett hinder för deras umgänge eftersom han inte hade förstått att hans sprejade kemikalier var ett stort hot för deras fortsatta samexistens.

Här slutar den dramatik som har omgärdat den här filmen.

Vem vill leva i en värld som är ett hot mot hälsa, djur och natur? I dag tillämpar miljöaktivister en mer **holistisk** syn på sina studier, så kallad **djup ekologi**. ” Djup ekologi sträcker sig bortom traditionell vetenskap- och inbegriper en **andlig medvetenhet om planeten vi lever på**.

[Börje Wigström,](#)

[Helsingborg, 2006-12-26](#)

[Hemsida: wigstrom.net](http://wigstrom.net)

[E-mail: borje@wigstrom.net](mailto:borje@wigstrom.net)